

KAMP ZA DECU I TINEJDŽERE

LEČENU OD RAKA

«MI MOŽEMO SVE»

OD 7 DO 17 GODINA

BEZ PRATNJE RODITELJA

Sadržaj

Uvod	07
Ciljevi kampa	08
Korist kampa	09
Psihološke radionice	10
Glumačke radionice	11
Sportke radionice	12
Umetničke radionice	12
Telesne promene	14
Kodeks ponašanja	18
Učesnici	20

Vladimir Radulović,
Predsednik udruženja Čika Boca

Udruženje roditelja, staratelja dece lečene od raka «Čika Boca» registrovano je 2011 godine. Udruženje Čika Boca posvećeno je potrebama roditelja, dece i mladih kako u toku lečenja tako i nakon aktivnog medicinskog tretmana.

Kamp «Mi Možemo Sve» je samo jedna od aktivnosti udruženja.

Roditeljima je teže da se odvoje od deteta, nego detetu od roditelja. Deca sa malignitetom su često prezaštićena, pa je potrebno osnažiti i dete i roditelje kroz iskustvo kampa.

Udruženje Čika Boca

Vojvode Stepe 298,
11000 Beograd, Srbija

Telefon/Fax: 011/4059-414

E-mail: roditelji@cikaboca.org

Web: www.cikaboca.org

PIB: 107282863

Matični Broj: 28062761

račun:

285-2321040000003-64 SberBank

Donacije za kamp na račun:

285-2321040000007-52 SberBank

Deo smo mreža:

ICCCPO, MODS, PanCare

Dragi i poštovani roditelji,

Dobrodošli u novo poglavlje u životu vaše porodice! Kažem ovo zato što kada dete odlazi u kamp po prvi put, svi u porodici stiču novo iskustvo, ne samo vaš hrabri Kamper.

Vi već znate da kamp predstavlja ogromnu šansu za vaše dete, da proširi horizonte, napravi nova i trajna prijateljstva i da otkrije nove mogućnosti. I mada kamp vašem detetu omogućava boravak na svežem vazduhu i u prirodi, da pliva, da uči neke nove stvari, pravu vrednost kampa ćete osetiti kada vaše dete dođe kući zadovoljnije i sa više samopouzdanja.

Iako ste svesni svih dobrobiti kampa za dete, nemojte da vas iznenade sopstvene rekacije, strahovi, brige. Većina roditelja pobeđi samog sebe i odvaži se da pusti dete na kamp. Tako se gradi i jača poverenje između vas i deteta.

Tako da je kamp koristan za napredak vašeg deteta, ali i vaš. Dete je na bezbednom mestu, širi svoje vidike, postaje sposobnije i otpornije.

Sa divljenjem, svim roditeljima čija su deca MMS-ovci.

Poštovani medicinski radnici,

Hvala na vašem bezgraničnom zalaganju i empatiji za našu decu. Vi ste ona prva linija borbe sa malignitetom kod deteta. Lekovi su oni koji leče i to je primarni cilj lečenja dece sa malignitetom. Sekundarni, bez koga se ne može, je posle aktivnog lečenja i on se podrazumeva po evropskim standardima u pedijatrijskoj onkologiji i odnosi se na poboljšanje kvaliteta života posle lečenja.

Kamp nije samo svež vazduh i zabava. Obavezno je prisustvo pedijatra i medicinske sestre, koje su upoznate od početka procesa pripreme kampa sa medicinskim podacima kao i svim terapijama, alergijama i drugim potencijalnim problemima i ograničenjima. Aktivnosti na kampu su precizno strukturirane. Bazirane su na igri, drami, pokretu, kroz građenje tima, interaktivnoj edukaciji o uzrasno primerenim temama. Tokom kampa se ne koriste telefoni i socijalne mreže. Nudimo zdravo okruženje. Podstičemo implementaciju modela zdravih navika. Sve aktivnosti su osmišljene sa ciljem da se deca osećaju dobro i posebno, da odu kući sa povećanim samopouzdanjem i spremniji za pomeranje sopstvenih granica. Hvala vam što prepoznajete značaj kampa u cilju trajnog izlečenja naše dece.

Draga, zar ne misliš da su malo prezaštićeni?

ŠTA NE ŽELIM REĆI!

UF... IMA MNOGO TOGA. POŠTO SAM U SUŠTINI STIDLJIVA I NE VOLIM SVOJE TAJNE DA DELIM SA DRUGIMA, TAKO NE ŽELIM NI SA VAMA. NADAM SE DA ĆETE RAZUMETI, JEDNOSTAVNO SMATRAM DA SU TO MOJE TAJNE, MOJE STVARI KOJE NE ZANIMAJU DRUGE.

NA PRIMER, ZAŠTO BI VAS ZANIMALO TO ŠTO SAM OD SEDMOG RAZREDA ZALJUBLJENA U JEDNOG MILANA IZ 8-3? VI NI NE ZNATE MILANA. ALI MORAM DA VAM KAŽEM DA JE JAKO, JAKO LEP. VISOK JE, ZGODAN, TRENIRA KOŠARKU, IMA PLAVE OČI I CRNU KOVRDŽAVU KOSICU. PRESLADAK JE. I PAMETAN JE. DOBRO, SAD JE VEĆ PORASTAO PA MI NIJE LEP KAO ŠTO JE BIO U SEDMOM, ALI BEZ OBZIRA NA TO, I DALJE SAM ZALJUBLJENA U NJEGA.

INAČE, MOJE OMILJENE ČARAPICE SU ROZE SA ZELENIH SMAJLIĆIMA. PRESLATKE SU. IMAM DESET PAROVA TAKVIH ČARAPICA DA BIH MOGLA SVAKI DAN DA IH NOSIM. PONEKAD I NOKTE BOJIM U TE BOJE DA BI SE SLAGALI SA NJIMA. KAD VIDIM TE MOJE ČARAPICE, ODMAH MI SE VRATI OSMEH NA LICE. ČAK I AKO JE KIŠOVIT I HLADAN DAN.

IMA JOŠ DOSTA TOGA ŠTO NE BIH VOLELA DA ZNATE. ALI, DOBRO, IMA VREMENA, ISPRIČAĆU VAM.

MILKICA DIMITRIJEVIĆ
MLADICA

BITI ISTI, BITI POSEBAN, BITI SAMO SVOJ!

KADA ŽIVIŠ SA DIJAGNOZOM RAKA,
VEROVATNO MISLIŠ DA SI JEDINA OSOBA
TVOJIH TVOJIH GODINA KOJA GA IMA.

U KAMPU MMS, UČESNICI SU OTKRILI DA TO
NIJE ISTINA, I DA SE I DRUGI, NJIHOVIH
GODINA, SUOČAVAJU SA ISTIM POGLEDIMA U
ŠKOLI, TRPE ISTI TRETMANE, OSEĆAJU ISTU
BOL. ONI NISU SAMI, SAMO SU DRUGAČIJI.
KAMP JE TERAPIJA ZA DUŠU. KAMP INSPIRIŠE
ODLUČNOST, PRUŽA NADU I DAJE KAMPERIMA
MREŽU PODRŠKE.

PRVI PUT KADA PITATE DEVETOGODIŠNJE
DETE O NJEGOVOJ DIJAGNOZI I KADA KAD IZ
TOPA KAŽE "NEUROBLASTOM", JEDNAKO
BRZO KAD ŠTO BI DRUGO DETE REKLO
"LOPTA, SUNCE...", PRVO POMISLITE DA JE
NEMOGUĆE DA SE RADI O DETETU, I DA TO
DETE IMA RAK .

ŠTA NE ŽELIM REĆI!

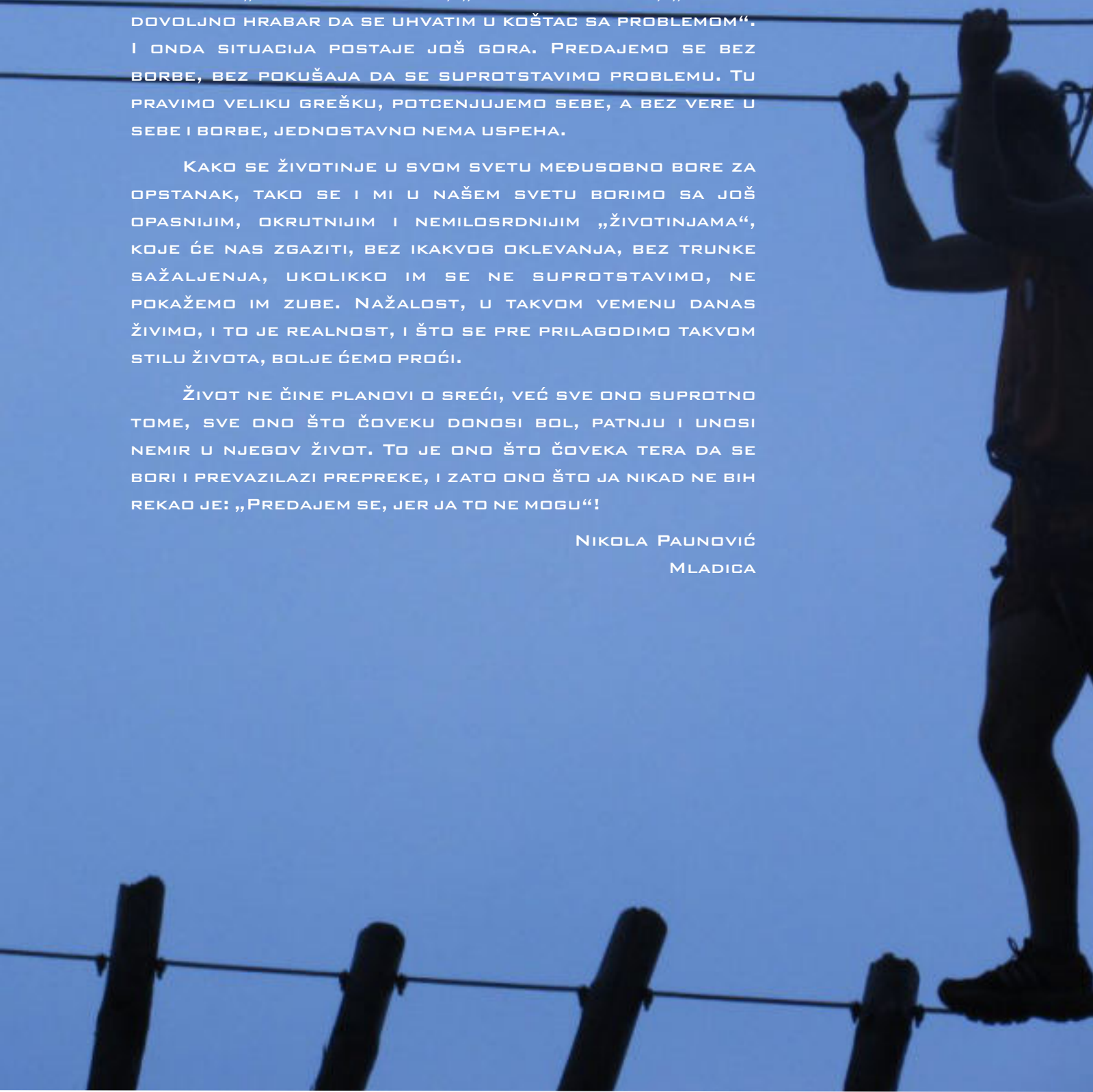
ČOVEK ZAPOČINJE UČEŠĆE U SVOJOJ IGRI ŽIVOTA ROĐENJEM I SAM BIRA SVOJ PUT. DA LI ĆE IZ TE IGRE IZAĆI KAO POBEDNIK ILI GUBITNIK, ZAVISI OD NJEGA SAMOG.

ŽIVOT JE POPUT RULETA, NEKAD DOBIJEŠ, NEKAD IZGUBIŠ. ZNATE KAKO SE ONO KAŽE: „ OKREĆE SE KOLO SREĆE“. NIKADA NE ZNATE ŠTA NOSI DAN, A ŠTA NOSI NOĆ. ZATO MORAMO BITI SPREMNI NA DOBRE I NA LOŠE TRENUTKE U ŽIVOTU. KADA SVE IDE LEPO, KAO U SNU, PUNI SMO SAMOPOUZDANJA, SREĆE I GLEDAMO SAMO NAPRED. MEĐUTIM, KADA NAIĐEMO NA NEKU PREPREKU, ČVOR KOJI NE MOŽEMO DA ODMRSIMO, OBIČNO SE ZAPITAMO: „ KAKO ĆU JA TO“?, „ JA TO NE MOGU“, „ NISAM DOVOLJNO HRABAR DA SE UHVATIM U KOŠTAC SA PROBLEMOM“. I ONDA SITUACIJA POSTAJE JOŠ GORA. PREDAJEMO SE BEZ BORBE, BEZ POKUŠAJA DA SE SUPROTSTAVIMO PROBLEMU. TU PRAVIMO VELIKU GREŠKU, POTCENJUJEMO SEBE, A BEZ VERE U SEBE I BORBE, JEDNOSTAVNO NEMA USPEHA.

KAKO SE ŽIVOTINJE U SVOM SVETU MEĐUSOBNO BORE ZA OPSTANAK, TAKO SE I MI U NAŠEM SVETU BORIMO SA JOŠ OPASNIJIM, OKRUTNIJIM I NEMILOSRDNIJIM „ŽIVOTINJAMA“, KOJE ĆE NAS ZGAZITI, BEZ IKAKVOG OKLEVANJA, BEZ TRUNKE SAŽALJENJA, UKOLIKO IM SE NE SUPROTSTAVIMO, NE POKAŽEMO IM ZUBE. NAŽALOST, U TAKVOM VEMENU DANAS ŽIVIMO, I TO JE REALNOST, I ŠTO SE PRE PRILAGODIMO TAKVOM STILU ŽIVOTA, BOLJE ĆEMO PROĆI.

ŽIVOT NE ČINE PLANOVI O SREĆI, VEĆ SVE ONO SUPROTNOSTOME, SVE ONO ŠTO ČOVEKU DONOSI BOL, PATNJU I UNOSI NEMIR U NJEGOV ŽIVOT. TO JE ONO ŠTO ČOVEKA TERA DA SE BORI I PREVAZILAZI PREPREKE, I ZATO ONO ŠTO JA NIKAD NE BIH REKAO JE: „PREDAJEM SE, JER JA TO NE MOGU“!

NIKOLA PAUNOVIĆ
MLADICA

Pošto je dečji kancer evoluirao od neizbežno smrtonosne bolesti do lečene hronične bolesti, deca sa kancerom učešćem u kampovima dobijaju puno prednosti. Iako ova deca imaju izvesna ograničenja, ona su i dalje ipak samo deca i žele da budu tretirana na isti način kao i deca koja nemaju kancer. Žele da trče, da se igraju, plivaju i uživaju u društvu ostale dece.

Najčešći tipovi maligniteta su leukemije, tumori centralnog nervnog sistema, tumori kostiju i limfomi. Procenat dugoročnog preživljavanja je povećan poslednjih decenija, a kvalitet života i nege tokom i nakon aktivnog lečenja postaje značajan faktor za povećanje procenta preživljavanja.

Akcentat kampa «**Mi možemo sve**» je na psihološkoj podršci, pomoći pri suočavanju sa kriznim situacijama, suočavanju sa strahom od smrti kao i na prilagođavanju novom načinu življenja nakon bolesti.

Hronična oboljenja mogu biti pogubna za svakog bez obzira na uzrast. Tokom detinjstva bolest može biti posebno destruktivna za psihološki rast i razvoj deteta.

U doba kada se većina dece odlučuje kojim će se sportom baviti, u koju školu će se upisati, gde će provesti vreme na raspustu, deca sa kancerom bivaju prekinuta u odrastanju i bivaju suočena sa surovim načinom lečenja, kao što su hemioterapija i zračenja.

Programi kampova, koji su specijalno osmišljeni i prilagođeni potrebama dece i mladih, su jedna od **novijih** metoda koja ovoj deci pomažu da prevazilaze tešku bolest i njene posledice.

Svetska iskustva pokazuju da deca sa kancerom do kasnih 70-tih i ranih 80-tih nisu bili uključivana u kampove jer se mislilo da predstavljaju preveliki rizik od eventualnih dodatnih zdravstvenih problema i povreda. Srbija je jedna od zemalja u regionu koja je još uvek podeljena u razmatranju ovog pitanja pa tako i kampovi nisu opšteprihvaćeni u medicinskim krugovima.

Dokazano je da je boravak u kampovima za ovu decu (kao i za sve ostale učesnike) veoma koristan i

pozitivan. Prema “*Children’s Oncology Camping Association (2002)*” u svetu su ovakvi kampovi osmišljeni i organizovani kako bi **deci sa kancerom** pružili šansu za nova iskustva i spoznaju svojih mogućnosti.

Kampovi treba da obezbede **rekreaciju** kao i **učenje** veština korisnih za **suočavanje** sa mnogobrojnim pitanjima koja proizilaze iz **lečenja**.

Prvo organizovano rehabilitaciono provedeno vreme roditelja i dece sprovedeno je u **Ivanjici**, avgusta **2010**, a od **2013**. godine udruženje **Čika Boca** započelo je projekat organizacije i sprovođenja specijalizovanih samostalnih kampova za decu lečenu od neke vrste maligniteta (**bez pratnje roditelja-staratelja**) uzrasta od **7 do 17** godina starosti (mladosti).

Kamp “**MI MOŽEMO SVE!**” usmeren je prvenstveno na **doživljaj** samih kampera. Mi, kao organizacioni radni tim, smo tu da osiguramo kamperima uživanje u magično provedenom vremenu, u sigurnom okruženju gde oni mogu da budu ono što jesu, da uče jedni od drugih i sjajno se provedu, daleko od redovnih životnih odgovornosti i procesa lečenja.

Ključno pitanje kojim se kamp „Mi Možemo Sve“ bavi, pružajući pomoć deci je **psihološko dejstvo bolesti**:

- telesne promene kao posledica bolesti
- slika o samom sebi
- i kako se roditelji i rodbina nose sa njihovom bolešću i posledicama bolesti

OSNOVNI CILJEVI KAMPA MMS

Koristi kampa:

- jačanje imuniteta tj. opšte otpornosti kod dece,
- jačanje opšte fizičke kondicije kod dece,
- osnaživanje psihološke stabilnosti dece tj. jačanje psihološkog imuniteta i rezilijentnosti dece (jačanje samopoštovanja, samopouzdanja, uklapanje u grupu vršnjaka, prorada prošlih stresnih i traumatskih iskustava, a koji su u vezi sa lečenjem, podsticanje pozitivnosti i optimizma kod dece)
- socijalno osnaživanje dece (povoljni uticaji vršnjačke grupe, osnaživanje za kasniju resocijalizaciju i vraćanje u matičnu sredinu)
- opuštanje, zabavljavanje, podsticanje kreativnog izražavanja i pozitivnosti kod dece
- odsustvo svake vrste savremenih elektronskih sprava i sprava
- animiranje javnosti i društva zarad većeg angažovanja u obezbeđivanju materijalne i finansijske pomoći i pomoć državnih organa u realizaciji ovakvih kampova.

Nekima jeste amputirana ruka,
nekima noga (kao posledica
bolesti), ali kako kažu MLADICE u
svojim Internet radio emisijama,
citirajući Al Paćina iz filma
«Miris žene»:

«Za amputaciju duha
ne postoji proteza!»

**Kamperima i voditeljima
zabranjena je konzumacija:
alkohola, duvana i opijata.**

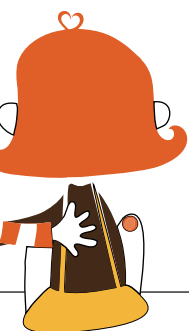
ŽAŠTO JE KORISNO ISKUSTVO KAMPA

Smanjenje anksioznosti izazvane bolešću

Kampovi su efikasni modeli za smanjenje straha i anksioznosti kod dece sa malignim bolestima. Pružaju im mogućnost da uđu u interakciju sa drugom decom i nauče kako da se izbore sa kancerom. Studija koju su radili Bluebond-Langner, Perkel, Goertzel, Nelson, & McGeary (1990) je bila osmišljena kao neformalni razgovori o kanceru i lečenju sa kamperima (čija je dijagnoza kancer), a koji su po prvi put u kampu.

Rezultati su pokazali da neformalne diskusije na temu kancera povećavaju znanja dece o samoj bolesti i njenom lečenju. Najvažniji rezultati su **stečeno i uvećano znanje u svakoj uzrasnoj grupi**, naročito u mlađim grupama. Studija je pokazala veliku **spremnost dece da otvoreno pričaju** o svom tipu kancera i načinu lečenja. Deca u studiji se često predstavljaju kroz svoj oblik kancera i

otvoreno diskutuju o sporednim (neželjenim) efektima lečenja i na koji način izlaze na kraj sa svim tim. U izveštaju stoji i da je sve stečeno znanje o kanceru korisno uticalo na učesnike kampa da stvore bolju sliku o sebi i unaprede mehanizme za prilagođavanje i prevazilaženje bolesti i posledica iste.

Iskustva kampa MMS

Na kampu MMS neformalne diskusije na temu bolesti, osećanja ili razgovora o raznovrsnim temama vezano za bolest se nikada ne nameću, ali se konstantno podstiču.

Raspored smeštaja po sobama je unapred određen uzrastom, što pojačava **osećaj pripadnosti**.

Raspored sedenja za vreme obroka se konstantno menja, upravo zbog podele u grupe, jer se insistiranjem na «mešanju» održava **homogenost** cele grupe i ne dozvoljava odvajanje u samostalne grupice i socijalne izolacije pojedinaca.

Voditelji, volonteri kao i profesionalci na kampu su u obavezi da aktivno učestvuju u svim aktivnostima u kojima su glavni akteri kamperi. Posebna mesta za njih ne postoje (u trpezariji ne postoji stolovi i posebni obroci).

Aktivnosti na kampu su osmišljene tako da se kamperima ne pruža mogućnost da svoje vreme koriste uz igrice na pametnim telefonima i računarima, uz internet ili televiziju. Dokazano je da baš te spravice «lake zabave» (telefoni, računari, televizija, internet) imaju veliki uticaj na povučenost i otuđenost dece.

Odsustvo istih budi i produbljuje želju dece za upoznavanjem sveta oko sebe, budi maštu i kreativnost koja se na kampu maksimalno podstiče kroz različite vrste radionica.

U Srbiji sve do 2010. godine deca lečena od neke vrste maligniteta nisu imala mogućnost da, nakon aktivnog lečenja u klinikama, prisustvuju specijalno osmišljenim i pripremljenim

PSIHOLOŠKE RADIONICE. ZAŠTO?

Psihološke radionice su potrebne na kampu ovog tipa jer je psihološko osnaživanje bitan faktor u uspešnom prevladavanju razvojnih kriza svakog deteta, a posebno dece koja su imala iskustvo dugotrajnog lečenja. Iako u sklopu ovih radionica uvek ima par manjih igara koje su zabavnog karaktera i imaju funkciju da decu opuste, motivišu i pripreme za dalje aktivnosti, osnovni cilj psiholoških radionica je pre svega edukacija i angažovanje kognitivnih i emocionalnih potencijala dece. Edukacija se ostvaruje na nekonvencionalne načine, kroz igru i interakciju učesnika, decentraciju kroz igranje uloga tj. „kao da“ situacije. Veštine koje deca tokom radionica stiču (i uvežbavaju) su praktične, heterogene pa samim tim i primenljive u različitim životnim situacijama i od velike koristi su ne samo u periodu odrastanja nego i kasnije, u zreloj dobi.

Socijalne veštine. One deci omogućavaju da samostalno rešavaju sukobe (pri tom razvijaju kreativno mišljenje), da primenjuju **postulate uspešne komunikacije**, tj. da aktivno slušaju i šalju jasne poruke. Poseban naglasak je na: uvežbavanju asertivnosti, osveščivanju i ostvarivanju sopstvenih prava, ali i uvažavanja tuđih. Deca se podstiču da ne podlegnu nužno konformizmu, već da razvijaju kritičko mišljenje, da zauzmu i argumentovano odbrane svoj stav, ali uz uvažavanje različitosti mišljenja. Socijalizacija podrazumeva i „team building“ (građenje tima) veštine – deca kroz igre uviđaju značaj partnerstva, uče kako da budu dobri timski igrači i šta je potrebno za uspešno liderstvo. Usvajanje ovih socijalnih veština deci omogućava razvoj adekvatnih strategija ponašanja, deca postaju samostalnija i sigurnija u sebe. Upravo to, **povećanje autonomije i samopouzdanja**, je još jedan od ciljeva psiholoških radionica. Zahvaljujući heterogenosti radioničarskih grupa, deca se uče da tolerišu različitost. Bitna

karakteristika psiholoških radionica jeste insistiranje na atmosferi prihvatanja i neosuđivanja, svako mišljenje se čuje i poštuje. Kada je međusobno prihvatanje i uvažavanje uspostavljeno, otvara se put ka samoprihvatanju kao osnovu zdravog samopouzdanja.

Aspekt radioničarskog rada na koji smo posebno obratili pažnju je razvijanje **emocionalne inteligencije** dece. Ono na šta su deca konstantno, tokom svih radioničarskih aktivnosti, bila podsticana jeste da „osluškuju“ svoja osećanja u datom momentu. Kada prepoznaju svoje emocije, deca se uče da ih prihvate, adekvatno izraze (pokretom, zvukom, grafičkim prikazom...) i njima uspešno ovladaju. To je dobra osnova i za razvoj empatije koja povećava grupnu koheziju.

Pored sticanja novih iskustava i veština, često se dešava da tokom raznih aktivnosti koje uključuju psihološke radionice, deca otkriju kod sebe po neki skriveni talenat.

Katarina Gačević
Psiholog na kampu

GLUMACKE RADIONICE (DRAMSKE IGRE). ZAŠTO?

Koristeći različite dramske tehnike dajemo deci priliku da se osnaže u pokazivanju autentičnog izraza, razviju kreativnost, bolje komuniciraju sa drugima, bolje razumeju svet i različite situacije u kojima se nalaze. Isprobavamo drugačije načine reagovanja,

Kroz **različite uloge** vežbamo stavljanje u "tuđe cipele", što nam omogućava da razumemo različite uglove za istu situaciju, te bolje razumemo druge ljude, ali i sebe u različitim društvenim dinamikama. Bolje razumevanje situacije i drugih ljudi, donosi nam više

dopuštamo deci da budu to što jesu, bez kritike i samokritike, radujemo se, smejemo, igramo, opuštammo i fokusiramo. Vežbamo iskrenost i autentično reagovanje na date okolnosti umesto naučenog i poželjno prihvatljivog.

Potencira se svesna prisutnost u "**ovde i sada**" i kontakt sa emocijama, kao i slušanje onog drugog i reakcija na trenutnu situaciju. Ispoljavanje različitih osećanja, njihovo prepoznavanje se odvija dinamikom kojom sam kamper želi i može. To vodi otvaranju, boljem razumevanju sopstvenih akcija/reakcija, boljoj komunikaciji sa drugima, kao i većem poštovanju sopstvenih potreba.

Kroz **improvizaciju** razvijamo kreativnost i dopuštamo sebi grešku, dopuštamo pokušaje, manje ili više uspešne, dopuštamo unutrašnjim sadržajima da izađu, bez kritike i straha od "greške". To pomaže da budemo u boljem kontaktu sa onim što nosimo, te da prepoznamo unutrašnje bogatstvo kome možda nismo dali priliku da se ispolji i nismo ga prepoznavali kao bogatstvo."

saosećanja i povezivanja s drugima, što obogaćuje duh i utiče na osećaj uključenosti u život.

Prepoznajemo i vežbamo sopstveno **izražavanje različitih emocija**, što utiče na jasniju i bolju komunikaciju sa okolinom. Osveščivanje sopstvenih emotivnih stanja stavlja nas u poziciju boljeg razumevanja sebe, što vodi do praćenja svojih potreba i većeg samopoštovanja.

**Voditelji glumačkih radionica
na kampu „Grupa AKT“**

SPORTSKE-REKREATIVNE RADIONICE

Retrospektivom svojih deset godina rada kao nastavnika fizičke kulture u školi kao i ovih deset dana u kampu, mislim da su deca, zdrava ili ne, nedovoljno fizički aktivna, što zbog preterane roditeljske brige što zbog neosnovanog oslobađanja od strane lekara.

U zavisnosti od stepena bolesti ili oštećenja, svako dete može biti redovno aktivno, jer fizička aktivnost doprinosi jačanju mišića, pravilnim rastu kostiju, podstiče pravilnu koordinaciju pokreta.

Svakodnevno kretanje, boravak na čistom vazduhu i fizička aktivnost razvijaju osećaj odvažnosti i odgovornosti kod deteta, pomaže u jačanju samopouzdanja kao i u oslobađanju od negativnih emocija na zdrav način.

Marija Mitrović
Koordinatorica za sport.
Nastavnica fizičkog vaspitanja
i majka deteta lečenog od raka.

UMETNICKE RADIONICE (ŠIVENJE, PLETENJE, KUVANJE)

Kultura stanovanja, kultura ponašanja, kultura komunikacije... sinonimi su i pojmovi za delatnosti sa kojima se naša deca i mladi retko susreću. Jedan od razloga je nezaintersovanost društva za učenjem najmlađih novim životnim veštinama.

Na kampu Mi možemo sve deca se uče raznim veštinama, kako što su kuvanje (spremanje obroka), uživanje zakrpa i dugmadi, lepom ponašanju, upoznaju se navikama i običajima u lepom ponašanju u sredinama drugih kultura i nacija, sa ciljem poštovanja razlika.

Umetničke radionice su crtanje i vajanje za najmlađe, ali i pravljenja korisnih upotrebnih predmeta od dostupnih i prirodnih materijala, koje nalazimo u prostoru u kome boravimo.

Nekad mi je teško samo započeti pisati, a kad se raspišem ne mogu se lako zaustaviti. Kad sam se odlučila da pokušam biti dio ovoga, nisam ni sanjala da ću morati pisati tamo neki izvještaj, ali isto tako nisam ni sanjala da ću imati tako divno iskustvo i upoznati tako divne ljude, pa sam imala. Tako da izvještaj je "mala maca". Nadam se da ćete ga prihvatiti u ovako opuštenoj formi. Znam da vas kao volontere profesionalce više zanima šta je to što nije valjalo, šta bi se moglo promijeniti kako bi bilo bolje, ali ja vas neću baš puno obradovati dajući informacije u tom smjeru. Ne zbog toga što ne znam da prepoznam stvari koje nisu dobre, naprotiv, sasvim ih je malo bilo. Toliko su za mene beznačajne da ne znam da li su vrijedne pisanja.

Ono što bih ja navela kao manu cijeloj organizaciji jeste telefon. Za svaku dalju organizaciju kampa, radi osamostaljivanja djece, to bih prvo zabranila. Naravno, ne možemo ništa zabraniti, ali objasniti roditeljima da taj telefon na koji ih zovu po stotinu puta na dan upravo ometa ono zbog čega su djeca na kampu. Znam da sve to nije lako, osjetljivo je sve to, ali vrijedi pokušati. Dugo sam razmišljala šta bih navela kao nešto što bih mijenjala i najiskrenije vam kažem da ne znam. Ono što sam mogla da vidim jeste mnogo uložene energije, truda i ljubavi u sve ovo.

Kao roditelj mogu samo da pretpostavim koja vas energija pokreće. Ne mogu nas male stvari pokrenuti. A vi ste svu svoju energiju usmjerili u tom pravcu da ovoj najhrabrijoj djeci na svijetu bude bolje. Oduševljena sam organizacijom, svaki dan je bio ispunjen, aktivnosti su bile odlične. Ono što je bilo jače od svih aktivnosti jeste vaša ljubav prema toj djeci, koja su u svakom momentu od vas imala osmijeh pun ljubavi. Govorim vaše, vas jer sad opisujem kako sam vas ja vidjela (mislim na cijeli tim koji je dao svoj doprinos ovom projektu). Trudila sam se da se uklopim u sve to, da pružim toj djeci bar nešto dobro, koliko mogu za deset dana. Jer ja sam srećna tek kad vidim da sam usrećila nekoga. I bila bih ponosna i srećna ako sam ostavila pozitivan utisak kod djece koja su me oduševila. Koliko je to sve na mene uticalo, vidjela sam kad sam krenula kući, suze su same počele da liju. Ja sam ih pustila da odrade svoje, i

dugo dugo sam bila pod utiscima i mislim da ovakvo iskustvo ću pamtit dok sam živa. Srećna sam što sam bila dio ovoga i opet bih ako se za to ukaže prilika. Vama želim svu sreću ovoga svijeta, da nastavite sa

svojim aktivnostima jer, vjerujte, vrijede mnogo. Još jednom kažem da sam ponosna što sam bila dio odlične ekipe koja je pazila najhrabriju djecu na svijetu.

S poštovanjem,

Slavica Mandić

Koordinatorica za sport.

TELESNE PROMENE KAO POSLEDICA BOLESTI I LEČENJA

Pored psiholoških efekata, deca sa kancerom takođe doživljavaju i promene fizičkog izgleda. Hemioterapije i zračenja su terapije praćene mnogim nuspojavama. Neželjeni efekti mogu biti reverzibilni, kao što su povećanje ili smanjenje telesne mase, gubitak kose, rane u ustima... Mogu biti trajne, kao što su amputacije ili skeletne abnormalnosti. Uticaj vidljivih deformiteta, naročito gubitak kose je jedan od najčešćih sporednih efekata pri lečenju kancera. **Promena fizičkog izgleda je stalni podsetnik da su deca sa kancerom drugačija od druge dece.** Neželjeni efekti stalno menjaju izgled deteta i utiču na **njegovo samopoštovanje**.

Žandarmerija u aktivnostima sa Mladicama

Gubitak samopoštovanja može dovesti do izbegavanja vršnjačke grupe i straha od odlaska u školu, što utiče na detetovo emocionalno i socijalno prilagođavanje. Promene u fizičkom izgledu povećavaju zabrinutost zbog neprivlačnosti i različitosti u odnosu na okolinu. Učesnici u studiji **Ross and Ross (1984)**, su zapazili da vraćanje dece u školu prati zadirkivanje zbog opadanja kose od

hemioterapija, smanjanja ili povećanja telesne mase. Taj emocionalni bol je veći od bilo kog fizičkog bola. **Tokom detinjstva, fizički izgled i socijalna prihvaćenost su važni preduslovi prilagođavanja.** **Varni, Katz, Colegrove i Dolgin (1995)** su zaključili da bolje prihvatanje fizičkog izgleda dovodi do smanjenja depresije i anksioznosti i većeg samopouzdanja.

Koristi Kampa: Telesne promene

Kada su deca u mogućnosti da komuniciraju sa drugima koji su isti kao i oni sami, onda su u stanju da shvate da nisu jedini koji imaju «problem». Deci sa kancerom, **kampovi** mogu da ponude mogućnost interakcije sa vršnjacima koji prihvataju njihova ograničenja, kao i sa drugima koji imaju ili doživljavaju slične fizičke promene. Deca su u stanju da kažu jedna drugima kroz šta su prošla prilikom lečenja, o fizičkim promenama koje su doživela i kako su se suočavala sa tim promenama. Ovakvi kampovi donose mogućnost da deca sa kancerom otkriju neka nova **interesovanja, veštine, razviju samopoštovanje i identifikuju svoje sposobnosti** (Varni i sar., 1995). Kamp pomaže deci da se **lakše suoče sa vraćanjem i uklapanjem u svoje socijalno okruženje** i takođe poboljšaju uspeh u školi (Melman & Sanders, 1986).

Iskustva kampa MMS

Sa namerom da deca lakše prihvate svoje vidljive telesne nedostatke, trudimo se da obezbedimo mesto za kamp koje ima jezero ili bazen. U društvu vršnjaka sa istim ili sličnim «problemima» je lakše da deca sebe prihvate onakva kakva su. Ako dete želi obučeno da se kupa u bazenu dozvoljeno je, jer je bitno preskočiti prvu barijeru - stid.

Kada se deca osećaju sposobnom, ona su u stanju da se osećaju dobro, sama sa sobom i u interakciji sa drugima i manje su zabrinuta. (**Children's Oncology Camps of America, 2002**).

Koristi kampa: Slika o samom sebi

Kampovi mogu da obezbede deci kako podršku tako i mogućnost kontrole nad svojim doživljajem bolesti. Birajući aktivnosti u kojima žele da učestvuju, oni stiču osećaj «normalnosti». Za kamp je važno da **kamperi** imaju mogućnost izbora aktivnosti jer mnoga deca i adolescenti dolaze sa veoma niskim nivoom **samostalnosti** (nezavisnosti), što zbog stalnih hospitalizacija, što zbog prezaštićenosti od strane roditelja. Kada se deci pruži sloboda da sami odluče kojim će se ponuđenim aktivnostima baviti, tada kod njih raste i želja sa nezavisnošću (samostalnošću) i traže još i još aktivnosti.

U kampu „**Mi Možemo Sve**“ decu osnažujemo i motivišemo da budu aktivni učesnici. Važno je da budu deo aktivnosti, ali da u njima učestvuju onoliko koliko sebe pronalaze ili koliko su spremna na izazov.

Bates je još davne **1984.** sproveo istraživanje na 84 kampera sa različitim invaliditetom, uključujući cerebralnu paralizu, anemiju srpastih ćelija, tumor mozga,

dijabetesa, astme, urođenih defekata. Cilj je bio utvrditi kako je kamp uticao na njihove živote. Kao rezultat boravka u kampu proizašlo je veće **samopouzdanje** kod dece i njihova bolja **pripremljenost** za socijalnu utakmicu u društvenom okruženju. Zaključeno je da kamp doprinosi učenju i obogaćivanju iskustava svih učesnika. Deca se u kampu uče da budu **nezavisna** i unaprede socijalne veštine. Pozitivan stav prema sebi i životu **smanjuje zavisnost** pojedinca od drugih.

Koristi kampa: roditelji i deca

Kampovi donose korist svim članovima porodice. Oni obezbeđuju roditeljima predah i sigurnost jer se njihovo dete nalazi u sigurnom okruženju. Važno je da roditelji znaju da će dete u kampu biti podsticano na samostalnost, ali time pokazati veći nivo nezavisnosti od roditelja. Sa novostečenim prijateljima razvijaju nove veštine i otkrivaju nova interesovanja kroz aktivnosti koje možda nisu dostupne kod kuće.

Iskustvo kampa MMS

Aktivnosti koje u veliko menjaju sliku kampera o samome sebi su i „adrenalinske“ aktivnosti koje su bezbednosno prilagođene kamperima, a sa kojima se deca ređe mogu sresti u svojoj matičnoj sredini. U takve aktivnosti spadaju „Pejntbol“, druženje sa specijalnim jedinicama vojske ili žandarmerije, savladavanje određenih unapred postavljenih alpinističkih prepreka, jahanje i slično.

Ovo su aktivnosti kojih se kamperi najviše sećaju, a koja im omogućavaju da svoje strahove o nemogućnosti savladaju samim učestvovanjem u istim. Dosadašnje iskustvo je pokazalo da na kampovima nije bilo niti jednog deteta koje nije prošlo sve postavljene prepreke, jer oni zaista MOGU SVE.

U tome su nam do sada pomagale Specijalne Antiterorističke jedinice MUP-a Srbije (SAJ) kao i Žandarmerija Srbije.

Blagotvorno okruženje

Sve u svemu, kampovu su pokazali da su blagotvorna sredina za svu decu, a posebno za decu sa kancerom. Kroz iskustvo stečeno u kampu dobijaju potrebne veštine i korisne za suočavanje sa posebnim izazovima koje nosi borba sa bolešću i svakodnevna borba za život. Kamp omogućava da deca budu ono što su bila i pre bolesti, da fokus sa bolesti prenesu na upoznavanje novih prijatelja, uživanje u raznim aktivnostima (jahanje, plivanje, jedrenje, kreativne veštine...). Učešćem u svemu deca stiču poverenje u sebe i savladavaju veštine koje će im biti korisne tokom celog života. Boravak u kampu im omogućava da uvide da su u stanju da savladaju mnoge aktivnosti, baš kao i svi ostali.

Jednom kamper-uvek kamper.

Kancer ne treba da bude ograničenje koje sprečava decu da budu deca. U suštini svi mi imamo ograničenja i uz pravu podršku imamo mogućnost da prevaziđemo prepreke i da naučimo kako da se sa preprekama izborimo.

Pripremili

Dragana i Vladimir Radulović

KODEKS PONAŠANJA ZA ZAPOSLENE I VOLONTERE NA KAMPU „MI MOŽEMO SVE“

Kodeks ponašanja važi za sve zaposlene i volontere kampa. Etičko i moralno ponašanje je od presudnog značaja za način na koji poslujemo i pružamo usluge u kampu MMS kao i za očuvanje naše reputacije. Svi zaposleni i volonteri imaju odgovornost da pročitaju, razumeju, dobrovoljno potpišu i poštuju Kodeks ponašanja. Za svako zaposleno lice ili volontera koji ne zadovoljava standarde ovog kodeksa, može biti vršena evaluacija učinka, a koja može uključivati i prestanak radnog odnosa ili volonterske usluge.

Posvećenost duhu kampa MMS - svi zaposleni i volonteri su saglasni da se uvek ponašaju u skladu sa duhom kampa **“Mi možemo sve”** koji podrazumeva optimizam, fleksibilnost i terapiju zabavom.

Saglasnost sa zakonskim odredbama – od zaposlenih i volontera se očekuje da poštuju zakone države Srbije i da ne učestvuju u bilo kakvim radnjama koje su u suprotnosti sa istim. Potvrđujete da ćete se konsultovati sa direktorom kampa ako ne budete sigurni da li je vaše ponašanje u skladu sa zakonom.

Saglasnost sa pravilima kampa - zaposleni i volonteri su saglasni da poštuju pravila kampa **“Mi možemo sve”** koja su primerena njihovim ulogama.

Slazete se da ste razumeli i da ćete se ponašati u skladu sa pravilima i da nećete verbalno ni fizički zlostavljati, zastrašivati ili na drugi način nauditi bilo kojoj osobi koja je učesnik kampa ili van njega.

Bezbednost i zaštita dece - Kamp MMS je odgovoran za bezbednost sve dece koja učestvuju u kampu i aktivnostima. Prilikom učestovanja u aktivnostima sa decom, **slazete se da ćete:**

- Brinuti o bezbednosti dece koja učestvuju u kampu, odgovorno i tokom čitavog vremena njihovog boravka, a u skladu sa uputstvima i obukom koju Čika Boca organizuje.
- Osigurati bezbednost dece vodeći računa da je sve vreme njihovog boravka prisutno dvoje odraslih od kojih je jedna osoba predstavnik kampa MMS.
- Svojim ponašanjem ohrabrivati decu da preuzmu pozitivan model ponašanja.
- Uspostaviti i održavati granice u odnosu sa mladim ljudima, posebno imati svest o granicama koje se tiču fizičkog kontakta, a koje su detaljno predstavljene u Opštem protokolu za zaštitu dece od zlostavljanja i

zanemarivanja (www.cikaboca.org/pdf/Opsti-protokol-zlostavljanje-zanemarivanje-deca.pdf).

- Obavestiti predstavnika kampa **“Mi možemo sve”** ako primetite bilo koji vid nedoličnog ponašanja dece koja su učesnici kampa.
- Odmah obavestiti predstavnika kampa **“Mi možemo sve”** ukoliko mlada osoba otkrije informacije koje ukazuju na sumnju da im preti rizik od povrede, zlostavljanja ili zapostavljanja.

Takođe se slažete da:

- Nećete koristiti neprikladan jezik/govor.
- Nećete davati Vaše lične podatke deci kampa, uključujući i Vaš broj telefona ili adresu.
- Nećete pušiti cigare, piti alkohol ili konzumirati ilegalne supstance tokom kampa, niti omogućiti da dođu u posed drugih.

Edukacija volontera 2013, Beograd

Nećete omogućiti pristup lekovima deci ni odraslima kampa, uključujući i lekove koje se mogu kupiti bez recepta. To je dozvoljeno samo medicinskom osoblju.

Nećete fizički, seksualno ili emocionalno zlostavljati decu kampa, niti ih na bilo koji način zanemarivati. Detaljan opis ponašanja koje se podvodi pod zlostavljanje ili zapostavljanje je

predstavljen u opštem protokolu za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja.

Nećete učestvovati u aktivnostima kampa "Mi možemo sve" ukoliko ste bolesni od lako prenosivih bolesti poput gripa ili ako ste u prethodne tri nedelje bili u kontaktu sa varicelama, malim boginjama ili herpesom. Ako nadležni kampa "Mi možemo sve" konstatuju da zdravstveno stanje volontera predstavlja rizik za bilo kog učesnika kampa, mogu biti zamoljeni da napuste dalje aktivnosti.

Ljudska prava i jednake mogućnosti - saglasni ste da ćete sve osobe koje učestvuju u kampu tretirati sa poštovanjem, da ćete prema njima imati pravedan odnos i da ih, dokle god zastupate kamp, nećete diskriminisati na bilo koji način.

Poštenje i integritet - saglasni ste da ćete postupati pošteno i sa integritetom tokom reprezentovanja kampa. Zaposleni ili volonteri koji imaju pristup fondovima kampa ili koji rukuju materijalnim dobrima u ime kampa, moraju delati pošteno, ne smeju da otuđuju sredstva bez odgovarajućeg odobrenja i namene. Saglasni ste se da ćete dostavljati precizne troškove i, ukoliko saznate za bilo kakve nepoštene aktivnosti, da ćete predstavnicima kampa iste prijaviti.

Poverljivost - kao zaposleni ili volonter, u skladu sa Vašom ulogom, moguće je da ćete dobiti pristup poverljivim informacijama o drugim osobama. Slažete se da ćete: sve poverljive informacije o drugim osobama držati u tajnosti, osim ako zakonom niste obavezni da ih otkrijete; preuzeti sve opravdane i neophodne mere predostrožnosti kako biste sačuvali tajnost i sprečili razotkrivanje poverljivih informacija i da iste nećete otkrivati bilo kojoj trećoj strani bez prethodnog pismenog pristanka od strane Kampa, osim ako to nije deo redovnih i

adekvatnih aktivnosti zaposlenih i volontera u kampu.

Lična imovina - vlasnik preuzima kompletnu odgovornost za svoju ličnu imovinu. Kamp ne preuzima bilo kakvu odgovornost za bezbednost lične imovine volontera. Kamp ili bilo kojeg člana osoblja, volonteri ne mogu

smatrati odgovornim za povrede, narušeno zdravlje, gubitak ili oštećenje njihove lične imovine, osim u slučaju nemara i slažu se da kamp nema zakonskih obaveza i odgovornosti za takav gubitak ili oštećenje.

Krivične osude ili policijski dosije - svako lice koje je pod istragom, zabranom ili bilo krivično osuđivano, mora pre nego što bude uključeno u aktivnosti kampa, dostaviti odgovarajuću dokumentaciju udruženju „Čika Boca“.

Pridržavanje uputstava - svi zaposleni i volonteri se slažu da će se pridržavati svih razumnih uputstava koje dobiju od strane direktora ili predstavnika kampa. Odbijanje da se prate i poštuju uputstva može rezultirati evaluacijom i isključivanjem iz određenih aktivnosti ili mogućeg prestanka radnog odnosa ili volonterskih usluga.

Odnos sa medijima - predstavnici kampa "Mi možemo sve" i određeni članovi osoblja su odgovorni za odnose sa svim medijima. Zaposlenima i volonterima nije dozvoljeno da komuniciraju sa bilo kojim medijima ili medijskim organizacijama, objavljuju imena, fotografije ili članke, bez prethodnog obezbeđivanja pismene ili usmene dozvole nadležnog kampa. Svi pisani tekstovi pre objavljivanja moraju biti pregledani od strane odgovornih lica kampa.

Pročitao/la sam, razumeo/la sam i potvrđujem da ću se tokom kampa pridržavati pravila o zaštiti dece. Jasno mi je da nepoštovanje ovih pravila može da rezultira evaluacijom mog učinka, isključivanjem iz određenih aktivnosti u okviru kampa "Mi možemo sve" i/ili disciplinskim merama koje mogu da uključuju i prestanak radnog odnosa/volonterskih usluga

Ime i prezime: _____

Potpis: _____

Datum: _____

A ŠTA KAŽU UČESNICI KAMPA?

CRTEŽI NA TEMU «ŠTA MI SE NAJVIŠE SVIDELO NA KAMPU.»

Sandra Radunović (mama Nemanje Vasića):

Sa obzirom na to da je ovo bilo prvo odvajanje od roditelja, Nemanja je otišao nesiguran i sa jakim emocijama na kamp. Čini mi se da je bio tužan samo onda kada bi se čuo sa mnom i sa tatom, tako da smatram da je veoma bilo korisno ograničavanje korišćenja mobilnog telefona. Ovo iskustvo mi je baš ukazalo na sve što moj sin može sam da radi, jer u želji da ga ne preopteretim, ponekad ne primetim šta sve on može. Stoga su mi zapažanja psihologa bila veoma korisna. Veliko hvala Čika Boci i volonterskom timu MMS za sve što su nam pružili.

Dušanka Tomašević (mama Uroša Tomaševića):

Još početkom godine, Uroš mi je naglasio da ga prijavim za kamp, čim se konkurs bude raspisao. Toliko je želeo i ove godine da bude deo kampa. Primetila sam da je dosta opušteniji u odnosu na prošlu godinu. Zapažanja koja su psiholozi podelili sa mnom nakon kampa, vezana za njegove potencijale, dosta su značajna jer moram priznati da to neke njegove sposobnosti nisam uočila.

Milica Šimonović - Mladica

"MMS" 2014. je svakako jedno od najlepših proživljenih iskustava. Niko od nas kampera ranije nije imao priliku da se susretne i oproba u aktivnostima koje smo imali na ovom kampu. Upravo zato mi se sve toliko i dopalo. Mislim da je kamp značajan jer nam daje šansu da pronademo sebe na nekim novim poljima, napredujemo i psihički i fizički, i provedemo vreme sa osobama koje su prošle slično iskustvo kao mi i koje nas razumeju, kao i da se osetimo prihvaćeno i slobodno. MMS je sve nas, i volontere i kampere, veoma zbližio i napravio jednu ogromnu porodicu od nas.

Vanja Kukuć (mama Milice Kukić):

Sa obzirom na to da smo mi ranije morali da dođemo po Milicu, dočekalo nas je prijatno iznenađenje. Skoro sva deca su se rasplakala i bila tužna što ona odlazi, što smatram da govori o njihovoj povezanosti kao timu. Celokupni volonterski tim je, po meni, radio srcem i kao jedno. Prijaviću je svakako i sledeće godine, kada će ostati svih 10 dana, jer je čak i ovo polovično iskustvo bilo prelepo.

SA NAMA OD POČETKA..

Vladimir Radulović

Tata, direktor kampa MMS

«Ako ste barem jednom u vašem detinjstvu osetili čari letnjeg kampa, sećanje na provedenih makar i deset dana ostaje u vama i kada zaboravite da ste bili dete. Deca učesnici kampa ne snose ni trunku odgovornosti za bolest koju su prošli ili prolaze, ali je itekako naša odgovornost da, ako ne možemo da im vratimo onda barem nadomestimo onaj deo njihovog detinjstva provedenog u godinama lečenja.»

dr Novka Garabinović

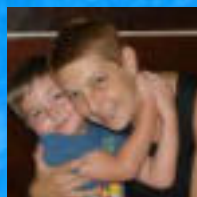
Pedijatrica kampa, Načelnica pedijatrije u dispanzeru „Majka i dete“ Užice „Učešće u kampu deca bez svojih roditelja i bez svojih svakodnevničkih okvira i klišea ponašanja, koriste kako bi osnažili svoj duh i otkrili svoje skrivene sposobnosti. Smeh i sloboda izražavanja emocija prosto krepe dušu. Ožiljke na telu i duši najbolje leči osmeh, sloboda ponašanja i uživanja u prirodi. Solidarnost i briga za druga uz sebe i celog kampa dominira. Adrenalin podižu svakodnevni treninzi tela i razne sportske, psihološke radionice, časovi glume. Ne postoji aktivnost za koju oni nisu spremni, do maksimalnih granica, do granica izdržljivosti samih volontera.“

Radoslava Baltić

Mama, Radionice Dadologije

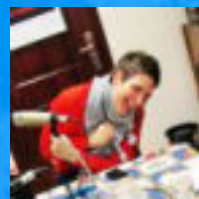
«Psihološka radionica, najkorisnija na ovakvim kampovima. Imali smo ih zaista dosta i smatram da je veoma dobro što se dao poseban značaj ovakvoj vrsti radionica. Bez obzira na grupu, ove radionice su urodile plodom. Drago mi je što je na ovakvoj radionici bilo i dosta igre kroz koju su kamperi, svesno ili nesvesno, ispoljavali svoje emocije.»

Katarina Gačević

Psihološkinja na kampu

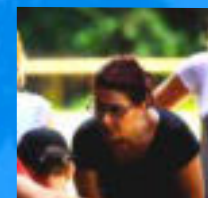
«Iskreno verujem u koncept i ciljeve kampa ovog tipa. Separacija od roditelja i samostalni boravak u podsticajnoj sredini je dobar put ka psihičkom oporavku ove dece. Dopada mi se što je u startu postojala jasna, struktuisana organizacija dnevnih aktivnosti (u kampu i na izletima) - očekivala sam da će mali broj starije dece imati otpor prema tako rigidnom planu i programu, ali sam bila prijatno iznenađena zbog odsustva istog.»

Dragana Radulović

Mama, «keva za sve»

«Kamp traje 10 dana. Priprema se intenzivno šest meseci. Puno napora koji se uložuje u sopstveno učenje i angažovanje kako obezbediti sredstva i odličan tim, za nezaboravno iskustvo druženja sa ovim malim, velikim ljudima, je neprepričivo i da bi ste razumeli morate da iskusite. Veliki mali ljudi su ljudi kojima se divim. Iako to možda roditelji ne znaju i ne osećaju, ja se njima naročito divim i veliki naklon njima koji su za dobro svog deteta uspeali da pobeđu sopstvene strahove i pustili dete u važnu životnu avanturu. Učinili ste neverovatnu stvar za svoje dete i za sebe.

Sve je izazov. Ja volim izazove i volim kada vidim srećnu decu, i decu koja u autobusu skandiraju “nećemo kući”. A kada na one male prstiće broje koliko ima dana do sledećeg kampa, onda znate da radite pravu stvar.

Voli vas sve vaša keva Dragana.»

KAMP «MI MOŽEMO SVE»

LAPSUSI KAMPA „MMS 2014

- David – Fantomima (pantomima)
- Dušan C. – Akvarijalista (onaj što održava akvarijume)
- Petar B. – Neko anomirman (anoniman)
- Nađa pita Kaću – Što si tako pocrnevela (pocrvenela)
- Nikola P. – Tvituje na fejsu
- Natalija – Jednosobni kreveti (jednokrevetna soba)
- Velja Kondor – On je tu do celu noć (za Pajino radno vreme)
- Divna – Kuvam džem od džemfiksa (umesto džem od kajsija)
- Dada – Bićiću u sobi
- Kaća – Ceco, slomila si vrapca
- Dragana – Gde je telefon od sobe (misleći na ključ)
- Nađa – Hoćemo griz (hoćemo kviz)
- Dragoljub – Žitelji su oni što imaju žitarice
- Deniz – Kako se zoveš? Dobro! (uči srpski)
- Novka – Deca su se vozila na strunjačama
- Kaća – Imam fuder na licu (puder)
- Dušan C. – Kako ti se sviđa straćetina (straćatela)
- Dragana – Otkinuo je grančicu i slamčicom izvadio mušicu iz oka
- Ceca – Marko mi je rođeni brat, a Ivan mi je brat onako
- Petar B. – Lepa si kao peticija (petunija)
- Dada – Gde su mi širlau flomasteri (svetlucavi)
- Zorka – Gde da stavim ovaj cement (cimet)
- Paja konobar – Velja ugasio vodu u bazenu (misleći na svetla)
- Nađa – Kad ulazimo mi Čačkani (Čačani)
- Dušan C. - Napalo me krdo osa
- David – Imam nerođenu sestru

Literatura:

American Camping Association, (2002). Research.

Bates, E. A. (1986). Project gateway. Camping Magazine, 40, 28-31.

Bluebond-Langner, M., Perkel, D., Gorertzel, T., Nelson, K., & McGeary, J. (1990).

Children's knowledge of cancer and its treatment: Impact of an oncology camp experience. The Journal of Pediatrics, 116, 207-213.

Bruneau, J.P.(1981). Soins infirmiers dans la dimension psychologique de l'enfant mourant. Soins 26, 79-87.

Children's Oncology Camping Association (2002). Research.

Goertzel, L., & Goertzel, T. (1991). Health locus of control, self-concept, and anxiety in pediatric cancer patients. Psychological Reports, 68, 531-540.

Katz, E. R., Dolgin M. J., & Varni, J.W. (1990). Cancer in childhood and adolescents. In Gross, A. .M., and Drabman, R. S. (eds.), Handbook of Clinical Behavioral Pediatrics, Plenum, New York, 129-146.

Kyngas, H., Mikkonen, R., Nousiainen, E. M.; Ryttilahti, M., Seppanen, P., Vaattovaara, R., & Jamsa, T. (2001). Coping with the onset of cancer: Coping strategies and resources of young people with cancer. European Journal of Cancer Care, 10 (1), 6-12.

Melman, J. E., & Sanders, J.A. (1986). Psychosocial aspects of childhood cancer: A review of the literature. Journal of Child Psychiatry, 27, 145-167.

National Cancer Institute (2001). Research.

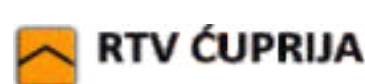
Ross, D.M., & Ross, S.A. (1984). Stress reduction procedures for the school-age hospitalized leukemic child. Pediatric Nursing, 10, 393- 395.

Thompson, R. H. & Stanford, G. (1981). Child life in hospitals: Theory and practice. (2nd ed.). Springfield, Ill.: Thomas Publishers, Inc.

VELIKO HVALA DONATORIMA BEZ ČIJE POMOĆI OVIH KAMPOVA NE BI BILO

Zadovoljstvo nam je da naglasimo da je kamp besplatan za sve učesnike zahvaljujući društveno-odgovornom poslovanju velikih i malih srpskih privrednika koji prepoznaju značaj i jedinstvenost našeg kampa. Možda je to i naš otvoren pristup donatorima koji uvek ima ličnu notu, uvek pravimo i korak više ka partnerstvu, uzajamno poštovanje nam je jednako važno kao i sama donacija, tako da zajednička saradnja koja uključuje i volontiranje zaposlenih donatora ostane svima u predivnoj uspomeni i često nastavljamo saradnju iz godine u godinu dvosmerno obogaćeni.

Pokrovitelj

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

www.cikaboca.org

